

Leszállított árban kályhák, tüzhelyek, korcsolyák, Occásio zománc, alumínium edény és zsíros bödönökben. Lészerek. Bruckner Vasudvarban

sel szerzői, vagy a nemzeti dicsőséget nagyító hazai krónikások mesélik. Meg tudott ellenben erősödni és a szenvedett óriási vérvesztéseket ki tudta állani a honfoglaló magyarság, mert itt rokonfajú népeket talált, amelyek vele összeolvadtak és megerősítették sorait. Ebben az értelemben a mai magyarság itteni őseit a rómaiak koráig tudja felvinni.

De visszatérve Attilához, laikus létemre is merek valamit ajánlani azoknak, akik a „trónralépés évfordulója” alkalmából Attila-emléket nyomoznak Magyarországon. Utalják a mesék birodalmában a hármaskoporsó történetét, amelyet nagy királyuk halálán sírázó hunok elrejtettek valahol a Tisza medrében és utána lökdösték azokat a rabszolgákat, akik a medret elrekesztették és a sirt megásták. Ilyen temetkezés nomád embernek eszébe nem jutott. A nomádok nagyjaikat földbe temették és halmot emeltek a sír fölé. Egész Szibéria, egész Dél-Oroszország és az egész magyar alföld tele van ilyen nomád vezérek sírja fölé emelt halmokkal. A folyó vizébe való temetkezés egyike a középkor meséinek és Jordanes krónikája tette népszerűvé, aki a gótokról állította, hogy így temették Alarikot a Busento medrébe. De már Jordanes is ezt a mesét alkalmasint Dio Cassiustól kölcsönözte, aki ugyanezt írja meg Decebál királlyal kapcsolatban. Nem nagyon egészen biztos benne, de azt hiszem, hogy a mesének Attilára alkalmazott variánsa nagyon is új keletű és az eredetét nem a hagyományban, hanem valahol Jókai Mór, vagy Ipolyi Arnold körül kell keresni. Eppenolyan mese ez, minthogy az ősmagyaroknak Hadur lett volna az istenük. A Hadur elnevezést Aranyosrákosi Székely Sándornak köszönhetjük. Születési éve pedig Hadurnak 1823.

Ha engem biznának meg, hogy előadást tartok Attila országról és ha volna rá időm, hogy nekifeküdjek a hun világbirodalom történelmének, a történelem hiányosságainak kiegészítésére Dzsingisz kán középkorosi birodalmába mennék analógiáért. A vasut és táviró előtti időkben nagyon konzervatív jellegű volt a nomádok élete és a szokások évszázadokon át alig változtak. Attila székvárosa, amely itt lehetett valahol a nagy alföldön, — Csallány Gábor lelkes magyarázata szerint holt bizonyosan Szentes határában — nagyon hasonlíthatott Karakorumhoz, a mongol nagyfejedelem székhelyéhez. Központja volt a székvárosnak a nagyur palotája, Karakorumban kőből, itt az alföldön, ahol híjával vannak a kőnek, fából. A palota körül egy-két szilárdan megépített ház az előkelők, a főtisztviselők, a görög és római íródiakok és a külföldi követek számára, egyebekben pedig hordozható sátrak, jurák végtelen sokasága. Ezt a fővárost beláthatatlan messzeségben egyetlen óriási tábor veszi körül, a nagyur hadseregének színe-java, amelyet sohasem kell mozgósítani, mert mindig készenlétben van, teljesen hadrakész állapotban.

Közvetlen a nagyur palotájának szomszédságában kvartélyoznak a hírvívó lovasok, akik váltott lovakon a Rajnától a Volgáig száguldoznak és a törzsek főnökeihez viszik a nagyur üzeneteit, parancsait. Eppenigy jönnek a hírvívók száguldozva a szélrőzsza minden irányából. Semmi sem történhetik a rengeteg birodalomban a nagyur tudta és parancsa nélkül. Olyan tökéletes ez a közigazgatási és katonai hírszolgálat, hogy nála különbet a rómaiak korától kezdve egészen a táviró korszakáig sehol sem teremtek. Kivétel természetesen a mongolok középkorosi birodalma a tizenharmadik században. Az igazi központja, igazi agyveleje ennek a birodalomnak egyetlenegy ember. Attila, akire rettegő félelemmel és féltisztelettel tekintenek a meghódított népek ezrei és tulajdon vérei egyaránt. Híre száll, térben a messze országokba, időben a messze jövőbe, mert ő a népek rettentője, istenek ostroma.

Azután egy éjszaka vége szakad ennek a turáni álomnak. A nagy birodalom, amilyen hirtelenül támadt, éppen olyan hirtelenséggel szertefoszlik és nem marad meg belőle egyéb, csak az emlék, amely egyformán él a rokonnépek és ellenségek hősmondáiban, apáról-fiúra, évszázadokon át. A hun nép pedig megsemmisül, még pedig olyan tökéletesen, hogy egyetlen szava sem marad ránk emléktül. Azaz, hogy nem helyes ez a meghatározás.

Ugy kellene mondani inkább, hogy hitelesen egyetlen szavát sem ismerjük. Mert én azt hiszem, hogy nagyon sok olyan szót, amivel a hunok éltek, még ma is használunk. És ha véletlenül előkerülne valahol egy hun-bizánci szótár, aminek bizony nagyon kevés a valószínűsége, tudós Horger professzor egész életére való munkát találhatna a magyar nyelv ősi, hun eredetű szavainak kimutatása és hangtani sajátosságainak elemzése körül.

Kijavítják a tanyai iskolákat és az állami középületeket

Miniszteri kiküldött Szegeden

(A Délmagyarország munkatársától.) Hétfőn a kultuszminiszter megbízásából Szegedre érkezik dr. Simon László miniszteri osztálytanácsos, hogy a tanyai iskolákat felülvizsgálja. A miniszteri kiküldött szegedi látogatása a külterületi iskolaépületek kijavításával van összefüggésben. Simon osztálytanácsos a múltév tavaszán már járt Szegeden és a javaslatára a minisztérium 18.000 pengővel járult hozzá a tanyai iskolák rendbehozatalához. Most még több külterületi iskola kijavítására volna szükség és ezt fogja felülvizsgálni a miniszteri megbízott. Kiss Károly tanfelügyelő közölte, hogyha a minisztérium upabb 18.000 pengővel hozzájárul a javítási költségekhez, akkor valamennyi tanyai iskolát sikerül megfelelő állapotba hozni.

Némelyik iskolaépület a tanyán rendkívül el-

hanyagolt állapotban van, márciusban először ezek kijavításához kezdenek. Az állam készpénzhozzájárulásával szemben a város téglával járul az iskolaépületek kijavításához. Sor kerül a tavasz folyamán a városban lévő állami iskolaépületek tatarozására is. A nevezetesebb középületeket már rendbehozták Szegeden a tatarozási akció során. Még több iskola, laktanya és középület rendbehozása van hátra, valamennyire az év első felében sor kerül. Az államépítészeti hivatal már megtette az előterjesztését az állami épületek tatarozására nézve. Valószínű, hogy a város is tataroztatni fogja az épületeit, a kereskedelmi miniszter nemrég felhívta a várost, hogy a fontosabb tatarozásokat lehetőleg ennek az évnek az első felében végeztesse el.

RENAISSANCE PENZIÓ BUDAPEST

V. IPANYI UCCÁ 21. — A főváros szívében. — Hideg és meleg folyóvíz a szobákban, központi itítás, a szobákban telefon. — Elsőrangú ellátás, kívánatra diéta is. — Olcsó árak.

ÜZEN A TANYA

— Laci, te mindig sétálsz! Mondd, meg lehet így élni?! Amikor harminc év előtt a tanyára kerültem, nem így kezdtem, mint te... — Ezt Valér bácsi mondta nekem, kedves, öreg barátom.

Valóban, sokat gyűszmökölök a homoki utakon, ha nem is éppen mindig a séta kedvéért. Valér bácsi ugyan kétségbevonja, hogy egyéb célom is lehet. Nem becsüli sokra az egész homoki életemet.

Oly szomorú, kilátástalan ez a homoki világ. Érzem, élem, hogy nincs jól így. — ahogy van. Nem én fedeztem fel, hogy e kietlen homokon mennyi érték kallódik el, magyar élet, amely jön, szétnéz itt, szemlélődik a magyarokon át és azután, — dolgavégezetlen tűnik el újra... Teremtani nem tud, felörlődik egy rettenetes erőfeszítésben.

Ennyi a bér, ennyi az adó! Ezt fizessd be! Termékeidnek ára nincs? Világkrisis? — Ugyan most ezzel nem törődhetünk. — Fizess! Nekünk is megvan a magunk baja! Drágábban termelsz, mint ahogy értékesíteni tudod a rozsot, a disznót, a tejjet? Ja, hogy honnan fizetsz, az a te dolgod, — de az bizonyos, ha nem fizetsz, kiteszünk a földről!

Tudást, felkészültséget nem adunk neked, szegény magyarom, mégis elvárjuk, hogy e kegyetlen világversenyben — megáldd a helyed.

Nos hát, ebben az egyenlőtlen küzdelemben öröklődik fel rengeteg homoki energia. És a szegény jobbágy-ivadék gyűrűkötik tovább a homokkal... Szereti, nem tud tőle megválni. Mit tudnának ezek itt produkálni!... Látom minden nap, a legkülönbözőbb formában. Mennyi invenció, mennyi okos, ügyes, természetes aktivitás, amely bérbe, adóba öröklődik bele és elfecsérlődik — amint így pénz alakul.

De nem lehet kitörölni belőlük a művészi hajlamot. Mit tudnának ezek itt produkálni, ha művelnék, támogatnák őket. Így?... Csodás ösztönük egy-egy szomorú, munkátlan téli nap, vagy egy tikkadt nyári vasárnap semmittevésében — csak egy bot művészi kifárasztásában, néha egy parasztyereken keresztül villan fel, máskor meg a bar-

kácsolókon át teremti bámulatra méltót, egészen primitív eszközökkel.

Ha ma eléd áll egy ilyen tanyai magyar, bizony felülttes szemlélő, könnyen fogod átokházi szegény Horváth Imrét sunyinak, ravasznak, tunyának nevezni. De, ha tudnád: Horváth Imrének micsoda multja van, hogy alakult ki ennek a szegény embernek mai figurája. Milyen hatalmak ástottak felé, hogy elnyeljék, amikor pedig ő élni akar, amikor neki — így érzi — élnie kell és éppen itt a homokon kell élnie még sok századon át. Hát csak védekezett — veled szemben — a maga módján. Szerényen összehúzta magát, hogy kisebbet lehessen — ráütni...

S a jóságos természet neki is adott tüskét, hogy kissé — védje magát, kedves felületes szemlélő, mert ő is élni akar. S te éppen e tüskéket véled tunyaságnak, ravaszságnak...

Nem szívesen éli ezt a szomorú életet, amibe beleüppedt, amit álarcul öltött magára és amitől most — a maga erejéből — szabadulni nem tud. Szeretném elmondani, hogy ez a szomorú élet miként produkálja — ma is — a várostól néhány kilométerre — a hamisítatlan középkort.

Szomszédom nagyon szereti a kisfiát. A gyerekek fájta a feje tehát elhívatta Roza néni, a javasasszonyt. Roza néni azt javalta, hogy a gyerek fejére ölmet öntsének... Azonban ölom nem volt kéznél, hát a boszniai háborúból maradt Werndtöltényeket tettek a tüzhelyre, hogy felolvasszák. Az egyik töltény felrobbant és megsértette — Roza néni fejét. Szörnyű jajveszékelésre az én megremült, derék szomszédom el akart rohanni — a másik javasasszonyért... Amde Roza néni — orvosért kiabált... neki nem kellett a javasasszonyi tudomány...

Risum teneatis amici!

Őszintén, szeretettel hajóljunk le a tanyai magyarhoz, menjünk ki hozzá a földre és becsületesen, hátsógondolatok nélkül adjunk át neki mindent, amit csak tudunk. És egy új világ támadt itt a régi helyén. A homok életre kel.

Dr. Timár László.